

Zar je takova negativna norma, za koju znamo, da je apsolutno istinita — zapreka znanstvenom istraživanju? Ona slobodni razvoj znanosti nipošto ne sprečava, nego jedino radi na tome, da slobodni razvoj znanosti ide pravim putem.

Dosljedno vidimo, da antimoder-nistička prisega niti ne suzuje odno-šaj izmeggju znanosti i vjere niti od nas zahtjeva nešto nova — nego je-dino iz važnih razloga (usp. Bogos-lovska Smotra 1911. str. 84.—85.) traži od nas odlučno, da se izjavimo o onim istinama, koje od uvijek vje-rujemo. Taj odlučni način u formi prisege, čini se gdje-kome odviše strogim — a i nesavremenim. Ali gledajmo više na sadržaj nego na izvanju formu — pa će nam se mnogo stvar pričiniti jednostavnijom i lagljom; isto vrijedi i za antimo-deranističku prisegu. E. L.

Harnack i tradicija. Još nije tomu dugo, da se je postanak knjiga novo-ga zavjeta stavljao u drugu polo-vicu drugoga stoljeća, a i kasnije. Sam Harnack je već god. 1897. u svojoj „Kronologiji“ napisao riječi: „bilo je doba — a velika se publika još u njem nalazi — u koje se je držalo, da treba najstariju kršč. lite-raturu uključiv ovomu i N. Zavjet prosgujivati kao tvorinu, satkanu od iskrivljenja i varka. To je vrijeme prošlo.“

Zanimivi su u tom pogledu rezul-tati, do kojih je došao sam glasoviti liberalni teolog Harnack u svojem najnovijem djelu: „Neue Unters-uchungen zur Apostelge-schichte und zur Abfassungs-zeit der synoptischen Evan-gelien“ (Leipzig, 1911.). Harnack u tom svom djelu svim svojim izvo-dima stvarno i izrično priznaje, da se niti izvanjim niti unutarnjim raz-lozima ne može ništa stvarna prigo-voriti, ako postanak evanđelja Mar-kovog, Lukinog i Matejevog, k tome i „Djela apostolska“ stavimo pred razorenje Jeruzalema t. j. pred god. 70. poslije K. To priznanje Harna-ckovo vrijedi tim više, što se ono ne slaže s njegovom teorijom o po-stanku evanđeoske povijesti i što je plod mnogogodišnjeg znanstvenog rada i napora. Sam Harnack priznaje, da su konzervativni teolozi i historičari, protiv kojih je on prije sam bio ustao,

imali na svojoj strani vrsne dokaze i sigurnu historijsku predaju. Stoga je i pravom kazao, da se kritika vrela starog krščanstva bezdvojbeno vraća natrag k tradiciji.

To je zadovoljština i dobra svje-dočba za katol. biblijsku znanost, koja se, mirno i oprezno radeć, nije dala raznim frazama o „sigurnim rezul-tatima znanosti“ zavesti, nego je os-tala u svojoj stvarno i metodički opravdanoj poziciji. Znanost pak, koja je u pol stoljeća toliko promjena prošla, zaista mora stajati na slabim temeljima. (Usp. Laacher Stimmen 1911. str. 591—598). E. L.

Novo grčko-lat. izdanje Novoga Zavjeta. Dandanas nam treba u teološkim disciplinama kritičko izdanje N. Zavjeta, takovo, — koje će i za ona mjesta N. Zavjeta, koja se u raznim kodeksima raznolično čita — ustanoviti, koji je način čitanja sa si-gurnošću ili sa većom vjerojatnošću najbliži ili odgovara autografu, koji se je izgubio. Takovih izdanja N. Za-vjeta bilo je doduše već i dosada, ali ili su vrlo skupa ili su protestantska (najpoznatije izdanje Nesteovo). Sada imade i na katol. strani takovo izda-nje N. Zavjeta, koje odgovara pot-punoma potrebi našeg doba i koje je priručno, uz to vrlo kritično i pre-ma tomu zgodno za strogi studij N. Zavjeta, te je vrlo jeftino, a izašlo je kod Gabalde u Parizu pod naslovom: „Novum Testamen-tum D. N. Iesu Christi“, 1 sv. (preko 1000 str.) u — 18, cijena nezvezano 2 Fr. E. L.

Novi katol. rumunjski časopis. Taj časopis sjedinjenih Rumunja s katol. Crkvom počeo je izlaziti ove go-dine u Sedmogradskoj, a ureggjuju ga profesori teologije u Blaju (Blasen-dorf, Balászfalva), te je jedini katol. teološki list pisan rumunjskim jezikom. Izlazi dva puta na mjesec pod naslovom „Cultura creștina“, a cijena mu je na godinu 10 K, za ino-zemstvo 12 Fr. Taj časopis u prvom redu obraggjuje pitanja, koja se tiču Rumunja kao n. pr. jezik u crkvenim knjigama, o epiklezi, o crkvenoj uniji i njenoj koristi, ali uz to ne pušta s vida razne dogoggaje ostalog kršč. svijeta. U kronici donša kratke i za-nimive notice. (Cf. Zeitschrift für Kathol. Theologie. 1911. s. r. 597.).

E. L.